

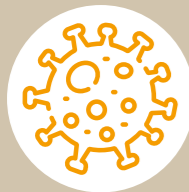
Одржлива инфраструктура за здрави, просперитетни градови

За да се направат промени кои вистински ќе го подобрат животот на граѓаните, на градовите им е потребно интегрирано планирање и развој.³

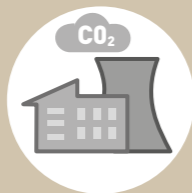
Подобрената одржлива инфраструктура во градовите може да биде еден од најдобрите начини за решавање на најголемите предизвици на денешницата.

Денес, повеќе од половина од светската популација¹ и скоро три четвртини од населението на Европа² живее во градови.

Градовите се загорени од ефектите на затоплувањето на планетата, промените на популацијата и зголемените здравствени ризици како што е КОВИД-19.

Лошото планирање и недостатокот на финансиски средства може да ги заглави градовите во несоодветен пристап од основни сервиси, неконтролирана урбана и приградска средина, зголемување на емисиите и загадувањето, големи ризици по здравјето и системи што ја зголемуваат сиромаштијата и несразмерно влијаат на ранливите заедници.

Но планови кои што ги менуваат моделите на градскиот живот, можат да ја зголемат отпорноста на градовите кон климатските промени и пандемиите, што би резултирало со спасување на човечки животи и нивните средства за егзистенција.

Подобрувањата во инфраструктурата, кои ги прават услугите поефикасни, поотпорни и поодржливи, можат да влијаат врз вкупните емисии, потрошувачката и користењето на земјиштето на светски рамки. Тие исто така може да обезбедат сигурност, здравје и исполнетост за граѓаните.

Жените и мажите, девојчињата и момчињата имаат различни потреби, искуства и интереси. Поради тоа, при изработка на урбани решенија, во одлучувањето, спроведувањето и одржувањето, треба да се вклучат различни социјални групи.

Инвестициите во одржливата општинска инфраструктура треба да се зголемат, но за да бидат ефективни, треба да се направат вистинските интервенции.

CEE Bankwatch Network

Клучни принципи:

- Наместо серија на одделни проекти, збир на поврзани решенија за градот како целина;
- Инклузивен и насочен кон луѓето;
- Врз основа на стратегиски планови развиени од заедницата, користејќи пристап „од доле нагоре“;
- Финансирање од извори, кои бараат стратегиски, целосни и инклузивни методи, кои ги почитуваат човековите права.

Домаќинства:

обезбедување пристап до безбедно, достапно, енергетски ефикасно домаќинства за сите заедници

Централно греење:

пристапни цени, проширување на централното греење и декарбонизирање на неговите извори, дисперзирани обновливи извори на енергија (соларни панели на крововите, топлински пумпи)

Енергија и енергетска ефикасност:

реновирање на јавни и приватни згради што ја зголемува заштедата на енергија

Цврст отпад:

циркуларна економија, сортирање и собирање отпад, рециклирање, компостирање

Градски површини:

природни решенија; зголемени зелени површини; планирање за природни катастрофи, кризи и јавно здравје

Јавен транспорт:

транспортни решенија со нула емисии на јаглерод, подобрена достапност и мобилност, можност за одржување на социјална дистанца, мерки против вознемирување и за сигурност на жените, пристапни цени

Градски патишта:

приоретизација на пешаците и велосипедите, паметно градско планирање, енергетски ефикасна патна инфраструктура

Вода и отпадни води:

достапност и пристапни цени на услугите, ефикасни решенија, висококвалитетен третман на отпадни води

Паметни градови:

технолошки решенија согласно потребите на заедницата

¹ Обединети нации Оддел за економски и социјални работи предвидува дека до 2050та година 68% од светската популација ќе живее во урбани средини, 16 мај 2018 година.

² Eurostat, Урбана Европа – статистика за градовите, малите градови и предградијата – извршно резиме, 12 ноември 2018.

³ МекКормик, Кес, Лена Неиј, и Стефан Андерберг, „Одржлива урбана трансформација и зелената урбана економија,“ во Економијата на зелените градови: Светски компендиум за зелената урбана економија, уредници Р. Симпсон и М. Зимерман (Берлин: Springer, 2012)..

Одржливи градови за луѓе создадени од луѓе: транспарентност и учество на јавноста

Достапноста до информации и учеството во одлучувањето се основни човекови права.

Достапноста до информации и учеството во одлучувањето се основни човекови права. Кога градските власти дизајнираат проект или странските инвеститори спремаат инвестиции за изградба на нова линија за метро или за модернизација на централното греење, нивните одлуки ќе влијаат на животите на илјадници или милиони луѓе. Поради тоа, тие луѓе треба да се вклучени во процесот на планирање и мора да ги разберат можните последици од таквите решенија. Граѓаните имаат уникатна способност да ги идентификуваат решенијата кои ќе функционираат. Исто така, тие имаат право да го обликуваат градот во кој ќе живеат. Инклузивноста започнува со транспарентност и партиципативно планирање.

“ Дали девојчињата и жените ќе бидат сигурни во преполниот пик или во доцните часови во ноќта? ”

“ Дали возовите во подземните железници ќе бидат почести и почисти? ”

“ Дали сметките за греење ќе се покачат и дали поранливата категорија на домаќинства ќе може да си ги дозволи? ”

“ Како на сопствениците на продавници ќе им биде компензирана загубата од периодот на градењето? ”

“ Дали градежните работи ќе ги блокираат малите бизниси, и ако да, на кој период? ”

За да ги одговорат овие прашања заедно, властите, инвеститорите и граѓаните пред сè треба да имаат достапни, јасни и објективни информации. Тоа сигурно нема да го добијат од технички документ од две илјади страници, кој е заклучен во бирото на некој општински експерт. Ниту од твит на градоначалникот каде што сече црвена лента.

Откако луѓето јасно ќе ги разберат различните потенцијални последици, **треба да бидат вклучени во одлуките на градот и банките.**

Нивните мислења и грижи треба да се земат во предвид кога плановите ќе бидат финализирани, парите ќе бидат исплатени и проектите ќе бидат спроведувани.

Кризата со КОВИД-19 направи дополнителен притисок врз градовите и општинските услуги.

Градските власти треба да ги реорганизираат мобилноста, водата, канализацијата и другите услуги. Со оглед на потребите од физичка дистанца, покрај зголемувањето на достапноста и зачестеноста на јавниот превоз, и велосипедската инфраструктура може да помогне со намалување на пренатрупаноста. Како ќе се промени економијата на проектите за вода со тоа што ќе се стават на располагање повеќе бесплатни фонтани за вода на јавни места? Дали достапноста до вода и канализација е право или тие се платени услуги?

Кризата со КОВИД-19 претставува можност за спроведување на концептот #BuildBackBetter.

За тоа да се случи, градовите треба да ги слушаат потребите и желбите на граѓаните, за тоа како сакаат да им изгледа заедницата. Милијардите и милионите инвестиции за обнова можат да направат чуда доколку се насочени кон потребите на заедниците и потребите за модернизација на градовите. Градовите треба да станат сигурни, поздравни, поодржливи и со поефикасни ресурсни модели за живеење, работење, грижење, учење, движење, конзумирање и интеракција.

Градските власти мораат да им обезбедат на граѓаните подостапни и полесни за разбирање информации за предложените проекти и да им направат платформа на која ќе можат да учествуваат во носењето на одлуки за тоа како да се потрошат средствата за развој.

Родово инклузивни градови

Урбаната инфраструктура и услуги не се родово неутрални.

Мажите и жените, девојчињата и момчињата имаат различни потреби, искуства и интереси. Нивниот пристап до урбаната инфраструктура и општинските услуги и нивното користење можат многу да се разликуваат.

Рамка за родово инклузивност

Жените се повеќе погодени од

недостатокот на одржлива инфраструктура.

На пример, тие може да поминуваат повеќе време на домашните работи и задачи. Исполнувањето на овие задачи може да е тешко, доколку има бариери за пристап до електрична енергија и снабдување со вода, или нарушувања на истите. Достапноста до безбеден транспорт може да има поголемо влијание на жените кога бараат или избираат работа. Кризата со КОВИД-19 многу повеќе ги погоди жените, кои се главни негуватели во многу општества. Поради тоа, во проектирањето на решенија треба да бидат вклучени и нивните потреби и предлози.

За да се заштитат еднаквоста и правата

на жените, тие треба да имаат глас.

За да се има посакуваното влијание на развојот, жените треба да учествуваат во утврдувањето на приоритетите за проектирање и функционирање на инфраструктурата. Добрите урбанистички решенија најдобро се наоѓаат преку вклучувањето на различни групи во одлучувањето, спроведувањето и одржувањето.